

**INFORMACIJA O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA IMPLEMENTACIJU
PREPORUKA DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE NA KRAJU TREĆEG
KVARTALA 2018. GODINE**

Državna revizorska institucija je kroz izvještaj o reviziji Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2016. godinu dala preporuke koje je Skupština Crne Gore na sjednici od 23. novembra 2017. godine usvojila u formi zaključaka (broj 33/17-5/7), kojim poziva Vladu Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2016. godinu.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 22. februara 2018. godine donijela Akcioni plan za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije i zadužila Ministarstvo finansija da kvartalno Vladi dostavlja izvještaj o realizaciji preporuka iz Akcionog plana. Takođe, Vlada je zadužila sva ministarstva i preporučila Skupštini Crne Gore, Ustavnom sudu Crne Gore, Sudskom savjetu i Vrhovnom državnom tužilaštvu, da koordiniraju aktivnosti u cilju realizacije Akcionog plana za sve potrošačke jedinice nad kojima vrše nadzor.

Imajući u vidu da je u Izvještaju o reviziji Predloga Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2017. godinu (u daljem tekstu: Izvještaj o reviziji) posebna pažnja posvećena realizaciji preporuka iz prethodnog izvještaja, kroz Informaciju su date i konstatacije Državne revizorske institucije o stepenu realizacije preporuka.

Finansijski izvještaji i računska tačnost

1.1 Preporuka DRI: Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši korekciju podataka iskazanih u Izvještaju o neizmirenim obavezama u iznosu od 400.408,00 €.

Rok za realizaciju navedene preporuke je I kvartal.

Ministarstvo finansija je realizovalo navedenu preporuku i izvršilo korekciju podataka iskazanih u Izvještaju o neizmirenim obavezama, a koja je posledica pogrešno dostavljenih podataka o neizmirenim obavezama od strane Uprave za imovinu.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana** iz razloga što se kroz Završni račun budžeta za 2017. godinu, navedena konstatacija ponavlja kod Ministarstva odbrane.

1.2 Preporuka DRI: Neophodno je da potrošačke jedinice godišnjim zakonom o budžetu planiraju sredstva za izmirenje zakonom ustanovljenih obaveza i obaveza proisteklih iz zaključenih višegodišnjih ugovora i da se potrošačke

jedinice kod ugovaranja obaveza pridržavaju limita utvrđenih godišnjim zakonom o budžetu države.

Rok za realizaciju navedene preporuke je III kvartal.

Potrošačke jedinice su u svojim dopisima navele da u svojim zahtjevima za budžet planiraju sredstva za izmirenje zakonom ustanovljenih obaveza i obaveza proisteklih iz zaključenih višegodišnjih ugovora, kao i da obaveze ugovaraju do iznosa odobrenih godišnjim zakonom o budžetu države.

Ministarstvo finansija uvažava preporuku DRI i tokom izrade Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu pokušalo je da uskladi zakonom ustanovljene obaveze i obaveze proistekle iz zaključenih višegodišnjih ugovora kod svih potrošačkih jedinica sa sredstvima planiranim potrošačkim jedinicama, očekivanim makroekonomskim i fiskalnim trendovima i limitom potrošnje utvrđenim Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2019-2021. godine.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**.

2. Preporuka DRI: Potrebno je da se sredstva od otplate kredita, datih od strane Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, namijenjena kupovini hartija od vrijednosti Investiciono-razvojnog fonda, planiraju godišnjim zakonom o budžetu.

Rok za realizaciju navedene preporuke je III kvartal.

Ministarstvo finansija je uvažilo preporuke DRI i kod potrošačke jedinice Ministarstvo ekonomije, planiralo potreban iznos na programu „Regionalni razvoj i privatizacija“, na izdatku 4418 Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da navedena preporuka **nije realizovana**.

Napominjemo da je Ministarstvo finansija navedenu preporuku realizovalo kroz Predlog Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 6. decembra 2018. godine, a da je Izvještaj o reviziji sačinjen u oktobru 2018. godine.

3. Preporuka DRI: U skladu sa utvrđenim nalazom revizije preporučuje se Ministarstvu finansija i Poreskoj upravi da uspostave evidenciju, koja će obezbjeđivati pouzdanu informaciju o iznosu poreskog duga i da kroz izmjenu poreske regulative omoguće primjenu člana 8 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu, koji utvrđuje načelo tačnosti.

Rok za realizaciju navedene preporuke je III kvartal.

Poreska uprava po isteku godine sastavlja Završni poreski račun u skladu sa članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu. Završni poreski račun sačinjava se na osnovu prometa i salda svih računa glavne knjige ostvarenih u godini za koju se sačinjava. Sa izradom završnog računa za 2016. godinu vrši se prenos salda sa 31.12.2016. godine na 01.01.2017. godine, kao početno stanje, na način što se za iznos poreskog duga na dan 31.12.2016. godine zadužuju analitički računi obveznika, a za iznos preplate se odobravaju analitički računi obveznika. To znači da prenijeto početno stanje na dugovnoj strani pod datumom 01.01.2017. godine predstavlja knjigovodstveni dug, dok prenijeto početno stanje na potražnoj strani na 01.01.2017. godine predstavlja preplatu.

Evidentno je da prenijeto početno stanje, iskazano kao poreski dug ili preplata, ne predstavlja stvarno stanje duga i preplate iz više razloga, od kojih su neki:

- Nesređeno stanje na analitički računima obveznika koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore, koja su posledica načina plaćanja poreskih obaveza i načina podnošenja obračuna u periodu od 01.01.2003. godine i dalje. Razlog je što se podnosilac obračuna razlikuje od uplatuoca (na primjer škole podnose obračun, a Ministarstvo prosvjete daje nalog za uplatu preko Državnog trezora), što je dovelo do dugova i preplata na analitičkim računima obveznika koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore. Poreska uprava preduzima aktivnosti na sređivanju stanja na analitičkim računima državnih organa, koje dovode do postepenog smanjenja njihovog duga i preplate.
- Odloženo plaćanje obaveza za jedinice lokalne samouprave, kojima su obaveze evidentirane na analitičkim računima pod tekućom godinom, a rješenjem Ministarstva finansija je odloženo plaćanje na period do najviše 20 godina, u završnom računu je iskazan kao poreski dug. Navedeni iznos je odložen i predstavlja obavezu koja treba da se naplati u period koji ne obuhvata završni račun te se za taj iznos treba umanjiti poreski dug na dan 31.12.2016. godine.
- Odloženih plaćanja po rješenjima Ministarstva finansija, kojima je odloženo plaćanje obaveza, a kojima rok za plaćanje na analitičkom računu nije pomjeren i u završnom računu je iskazan kao poreski dug.
- Za iznos nerealizovanih preusmjera po rješenjima Poreske uprave sa jednog računa na drugi račun, po zahtjevu obveznika, koja nijesu realizovana u 2016. godini, a sa čijom realizacijom će se smanjiti poreski dug.
- Zastarjelosti reprograma iz 2003. godine zbog apsolutne zastarjelosti obaveza. Iz navedenih razloga prenijeto početno stanje na dugovnu stranu na 01.01.2017. godine ne može predstavljati stvarni poreski dug po Završnom poreskom računu za 2016. godinu, već se navedeni razlozi moraju uzeti u obzir kod utvrđivanja poreskog duga na 31.12.2016. godine.

U Poreskoj upravi se primjenjuje član 8 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu, kojim se zahtjeva tačnost, urednost i ažurnost jer se:

- evidentiranje zaduženja i uplata vrši na osnovu propisane dokumentacije;
- promjene knjiže hronološkim redom;
- u svakom momentu može utvrditi iznos zaduženja, uplate i salda.

Sačinjavanju Završnog poreskog računa za 2016. godinu se pristupilo nakon isteka zakonskog roka iz razloga što se njegova izrada poklopila sa rokom za predaju zahtjeva za reprogram poreskih potraživanja.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**.

4. Preporuka DRI: Potrebno je da Ministarstvo finansija i Poreska Uprava podnesu izvještaj o preduzetim aktivnostima u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja.

Rok za realizaciju navedene preporuke je I kvartal.

Dosadašnje aktivnosti Poreske uprave prema obveznicima koji ne poštuju reprogram poreskog potraživanja odvijale su se u pravcu blokade računa obveznika, uspostavljanja hipoteke na nepokretnostima, pribavljanja podataka radi uspostavljanja zaloge na pokretnoj imovinu, pokretanja stečaja i ukidanja rješenja o reprogramu.

U informaciji Poreske uprave o preduzetim aktivnostima u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja navodi se da je ukinutih rješenja ukupno 1029, od čega se 525 odnosi na pravna lica i 504 na fizička lica. Ukupan iznos osnovnog duga ukinutih rješenja iznosi 27.860.658,94 €, a kamata iznosi ukupno 5.009.391,03 €, dok je ukupno potraživanje 32.870.049,97 €. U 2018 godini otvorena su 43 stečajna postupka za poreske obveznike koji su u reprogramu, od kojih je sedam stečajnih postupaka inicirala Poreska uprava.

Poreska uprava ističe da je Zakon o reprogramu poreskih potraživanja donijet 30.12.2016. godine. Zakonom se uređuju uslovi za reprogram poreskog i neporeskog potraživanja poreskog dužnika, otpis kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem i druga pitanja od značaja za reprogram poreskog potraživanja. Precizirane su vrste obaveza koje se mogu reprogramirati, presjek stanja obaveza na određeni datum koje se reprogramiraju, rokovi plaćanja, iznos jednokratne uplate i minimalne rate, redosled izmirivanja obaveza, datumi njihovog dospjeća, raskid ugovora i postupak poreskog organa nakon raskida ugovora. U prvom kvartalu 2017. godine pristupilo se izradi softverskog rješenja koje prati podnošenje zahtjeva, prijem zahtjeva i izradu softverskog rješenja za reprogram poreskih potraživanja. Nakon isteka prvog kvartala 2017. godine pristupilo se aktivnostima koje prate reprogram, donošenju i dostavi rješenja, praćenju naplate i drugim aktivnostima vezanim za ovu oblast shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da navedena preporuka **nije realizovana**.

Primici budžeta

5. Preporuka DRI: Preporučuje se prihodnim jedinicama koje vrše naplatu prihoda preko računa propisanih Naredbom o načinu uplate javnih prihoda i Ministarstvu finansija koje vrši raspored prihoda naplaćenih preko Glavnog računa državnog trezora da prilive evidentiraju u skladu s članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Prihodi naplaćeni preko računa propisanih Naredbom o načinu uplate javnih prihoda nijesu, u svim slučajevima evidentirani u Glavnoj knjizi državnog trezora na odgovarajućim eko kodovima u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Ministarstvo finansija je realizovalo navedenu preporuku Državne revizorske institucije i u skladu sa istom, a u saradnji sa prihodnim jedinicama koje vrše naplatu prihoda preko uplatnih računa, revidiralo sve uplatne račune propisane Naredbom o načinu uplate javnih prihoda i kodove ekonomske klasifikacije, koji su vezani za uplatne račune i od 1. januara 2018. godine izvršilo izmjenu onih kodova koji nisu bili odgovarajući. Nova Naredba o načinu uplate javnih prihoda objavljena je u „Službenom listu Crne Gore” broj 30/18.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **realizovana**.

6. Preporuka DRI: Preporučuje se Ministarstvu finansija da za iznos transfernih zajmova opštinama uspostavi posebnu evidenciju u okviru Glavne knjige državnog trezora, kojom bi se obezbijedilo adekvatno izvještavanje i konsolidacija javnog duga na nivou države.

Rok za realizaciju navedene preporuke je II kvartal.

Postojeći informacioni sistem Ministarstva finansija za praćenje i evidenciju javnog duga nije u mogućnosti da evidentira navedene transakcije, jer opštine ne izmiruju redovno svoje obaveze, i iz tog razloga se pomenuti aranžmani vode kroz pomoćne knjigovodstvene evidencije. Ministarstvo finansija će u narednom periodu razmotriti iznalaženje softverskog modela koje će omogućiti uključivanje transfernih zajmova u informacioni sistem za praćenje duga.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da navedena preporuka **nije realizovana**.

Izdaci budžeta

7. Preporuka DRI: Preporučuje se potrošačkim jedinicama da u narednom periodu otklone utvrđene nepravilnosti i da svoje aktivnosti i plaćanje izdataka vrše u skladu s Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Uredbom o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Uputstvom o radu Državnog trezora i Zakonom o javnim nabavkama

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Potrošačke jedinice su informisale Ministarstvo finansija da uredno popunjavaju i dostavljaju obrasce o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (IOPPD obrasci), kao i da plaćanje izdataka vrše u skladu sa Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Uredbom o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Uputstvom o radu Državnog trezora i Zakonom o javnim nabavkama.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da navedena preporuka **nije realizovana**.

8. Preporuka DRI: Preporučuje se Ministarstvu rada i socijalnog staranja da plaćanje izdataka vrši u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i da ne tereti socijalna davanja sa izdacima koji nijesu iz oblasti socijalne zaštite.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Povodom navedene preporuke Ministarstvo rada i socijalnog staranja je obavijestilo Ministarstvo finansija da će svoje izdatke po osnovu neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda evidentirati u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da će se realizacija ove preporuke kontrolisati kroz pojedinačnu reviziju Ministrastva rada i socijalnog staranja koja je u toku.

9. Preporuka DRI: Preporučuje se Upravi za sport da raspodjelu sredstava vrši na osnovu javnog konkursa u skladu s članom 3 Pravilnika o bližim uslovima,

načinu, postupku i kriterijumima za dodjelu sredstava sportskim subjektima i kontrolu nad realizacijom.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Ministarstvo sporta, koje je u ovom dijelu preuzelo nadležnosti Uprave za mlade i sport, je u svom dopisu Ministarstvu finansija navelo da raspodjelu sredstava vrši na osnovu javnog konkursa u skladu sa članom 3 Pravilnika o bližim uslovima, načinu, postupku i kriterijumima za dodjelu sredstava sportskim subjektima i kontrolu nad realizacijom programa.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**

10. Preporuka DRI: Preporučuje se Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstvu nauke da plaćanja vrši u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja isplate naknada vrši u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru i Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je u svom dopisu navelo da je otklonilo određene nepravilnosti iz 2017. godine, a na koje je ukazala Državna revizorska institucija, a iste se odnose na obračunate poreze i prireze na dohodak fizičkih lica. U 2018. godini ovo ministarstvo je nastavilo da sva plaćanja vrši u skladu sa navedenim Pravilnikom.

Ministarstvo nauke je dostavilo izjašnjenje u kojem navodi da je u drugom kvartalu 2018. godine vršilo plaćanja u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**

11. Preporuka DRI: Preporučuje se potrošačkim jedinicama da se grupa računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne tereti po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dopijeva u tekućoj fiskalnoj godini, već da se izdaci po osnovu neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Potrošačke jedinice su informisale Ministarstvo finansija da grupu računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dopijeva u tekućoj fiskalnoj godini, već se na teret ove grupe računa evidentiraju sudska rješenja, nakon njihovog prinudnog izvršenja sa Glavnog državnog računa Trezora.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da navedena preporuka **nije realizovana**.

Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi

12. Preporuka DRI: Preporučuje se da potrošačke jedinice sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice, kako je propisano članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Potrošačke jedinice su informisale Ministarstvo finansija da se pridržavaju Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve i da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**.

Izvještaj o kapitalnim projektima – Kapitalni budžet

13. Preporuka DRI: Preporučuje se potrošačkim jedinicama koje izvršavaju Kapitalni budžet da se pridržavaju člana 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, da prilikom kandidovanja projekata realno planiraju sredstava kapitalnog budžeta po projektima, da pri izradi projektne dokumentacije vrše detaljnu razradu kako bi se definisao realan rok za izvođenje i okončanje radova i da kod planiranja budžeta daju prioritet projektima započetim u prethodnim godinama.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je informisalo Ministarstvo finansija da državni organi i lokalne samouprave koje kandiduju projekte, dostavljaju podatke o statusu projekta, koji ponekad ne odražavaju stvarno stanje i dostavljaju projekte bez planske dokumentacije, urbanističko-tehničkih uslova i revidovane tehničke dokumentacije. Ministarstvo u svom dopisu naglašava da Direkcija javnih radova nema mogućnost provjere dostavljenih podataka u procesu pripreme Kapitalnog budžeta. U ovakvim slučajevima ne dolazi do realizacije projekta dok se ne steknu zakonski uslovi. Tada Direkcija ulaže dodatne napore da u okviru svojih mogućnosti stvori pretpostavke za realizaciju projekta. Tek sa

kompletiranjem tehničke dokumentacije stvaraju se uslovi za dobijanje građevinske dozvole, odnosno podnošenja prijave građenja bez čijeg pribavljanja Direkcija javnih radova ne započinje realizaciju nijednog projekta.

Prilikom planiranja Kapitalnog budžeta Direkcija daje prioritete za završetak započetih projekata ali se često ne usvajaju iznosi sredstava koji se predlažu od strane Direkcije, a koji su neophodni za njihov završetak.

Ugovaranje roka za izvođenje i okončanje radova Direkcija, koliko je moguće, realno sagledava. Postoje uslovi koji se ne mogu predvidjeti kao što su vremenske prilike i obezbjeđivanje sredstava za realizaciju višegodišnjih projekata kao i nedostaci u projektnoj dokumentaciji na koju Direkcija ne može uticati.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je povodom navedene preporuke informisalo Ministarstvo finansija da se Direkcija za saobraćaj pridržava Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, u smislu realnog planiranja kapitalnog budžeta po projektima i davanju prioriteta projektima koji su započeti u prethodnim godinama.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**.

Imovina

14. Preporuka DRI: Preporučuje se svim potrošačkim jedinicama da se pridržavaju Zakona o imovini i podzakonskih akata.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Potrošačke jedinice u svojim izjašnjenjima na ovu preporuku navode da se pridržavaju Zakona o imovini i podzakonskih akata, da vode evidenciju o pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i da su izvršile redovni godišnji popis imovine i podatke dostavile Upravi za imovinu u propisanom roku.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**.

Javne nabavke

15. Preporuka DRI: Državna revizorska institucija preporučuje da potrošačke jedinice obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenja radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Potrošačke jedinice su dostavile Ministarstvu finansija informaciju da poštuju Zakon o javnim nabavkama, koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenja radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.

Na zahtjev Ministarstva finansija, Uprava za javne nabavke je dostavila informaciju o stepenu ispunjenosti preporuke Državne revizorske institucije, sa aspekta institucije nadležne za ostvarivanje sistema javnih nabavki.

U informaciji Uprave za javne nabavke ističe se da Uprava kontinuirano radi na jačanju sistema javnih nabavki u Crnoj Gori, kroz:

- pružanje savjetodavne pomoći korisnicima budžeta tokom pripreme plana javnih nabavki;
- pokretanja i sprovođenja postupka javnih nabavki;
- organizovanje i sprovođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih i drugih lica za vršenje poslova javnih nabavki;
- organizovanje polaganja stručnog ispita za vršenje poslova u oblasti javnih nabavki.

Takođe, u skladu sa nadležnostima Uprava je do kraja maja dostavila Izvještaj o javnim nabavkama na usvajanje Vladi Crne Gore, koji je usvojen na sjednici od 14. juna 2018. godine. Ovaj izvještaj je sačinjen na osnovu pojedinačnih izvještaja o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i izvještaja o sprovedenim nabavkama male vrijednosti, hitnim nabavkama i nabavkama u oblasti odbrane i bezbjednosti, koje su svi naručioci korisnici budžeta, dostavili ovom organu do 28. februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Ovaj dokument sadrži informaciju o potrošnji budžetskih sredstava korisnika za nabavke roba, radova i usluga, čiju nabavke su sproveli primjenom Zakona o javnim nabavkama. Uprava je ovaj izvještaj sa obavezujućim preporukama i zaključcima objavila na internet stranici. Isti se takođe dostavlja i Inspekciji za javne nabavke.

Uprava za javne nabavke je obavezna da uspostavlja i održava Portal javnih nabavke radi obezbjeđenja transparentnosti javnih nabavke i promovisanja sprovođenja javnih nabavke u elektronskoj formi. Broj objava na portalu se znatno povećao iz godine u godinu, od početka rada portal, čime je značajno porasla transparentnost javnih nabavki. Svi korisnici portala, osim naručilaca, imaju mogućnost pretrage kompletne baze podataka objavljenih dokumenata, bez prethodne registracije.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **djelimično realizovana**.

16. Preporuka DRI: Državna revizorska institucija smatra da treba i dalje sprovesti aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.

U Akcionom planu predviđena je kontinuirana realizacija navedene preporuke.

Uspješna implementacija sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru Crne Gore podrazumijeva sprovođenje niza različitih aktivnosti. Zbog toga je neophodno da rukovodilac subjekta odredi lice koje će koordinirati process uspostavljanja i razvoja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u subjektu. U javnom sektoru 108 korisnika sredstava budžeta odredilo je lice za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole (89 na centralnom i 19 na lokalnom nivou). Lica zadužena za finansijsko upravljanje i kontrole (FMC lice) su rukovodeća lica u institucijama, tj. imaju formalna ovlašćenja (rješenje o imenovanju) i integritet za uspostavljanje ovog sistema. FMC lice imenuje rukovodilac subjekta. Najčešće su to sekretari ili šefovi računovodstva u subjektima na centralnom nivou i sekretari za finansije u subjektima na lokalnom nivou.

Alat za dobro finansijsko upravljanje i kontrole predstavljaju interna pravila i procedure u kojima je neophodno definisati detaljne korake za odvijanje finansijskih i nefinansijskih poslovnih procesa, rokove u kojima ih je potrebno sprovesti, pregled kontrola koje su uspostavljene, kao i odgovorna lica za njihovu realizaciju. U javnom sektoru 97 korisnika sredstava budžeta donijelo je interna pravila i procedure (80 na centralnom i 17 na lokalnom nivou).

Plan za unapređenje finansijskog upravljanja i kontrola donijelo je 63 korisnika sredstava budžeta (57 na centralnom i 6 na lokalnom nivou).

U cilju što efikasnijeg poslovanja i ostvarivanja ciljeva subjekta neophodno je uspostaviti proces upravljanja rizicima, koji će pomoći rukovodiocima u boljem predviđanju, a samim tim boljem odlučivanju i efikasnom korišćenju raspoloživih sredstava, kao i jačanju povjerenja u rukovodstvo i razvoju pozitivne organizacijske kulture u subjektu.

Proces upravljanja rizicima započet je kod 46 korisnika sredstava budžeta na centralnom i kod 9 na lokalnom nivou, na način što su odredili lice zaduženo za koordinaciju procesa upravljanja rizicima, dok je 37 korisnika sredstava budžeta na centralnom i 7 na lokalnom nivou, donijelo Registar rizika.

U skladu sa Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, 30 subjekata javnog sektora (15 na centralnom i 15 na lokalnom nivou) je u obavezi da uspostavi posebnu jedinicu za unutrašnju reviziju. Ukupno 29 subjekata (15 na centralnom i 14 na lokalnom nivou) je organizaciono uspostavilo posebnu jedinicu za unutrašnju reviziju. Na lokalnom nivou opština Plav nije uspostavila jedinicu za unutrašnju reviziju.

Prema članu 18 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola subjekti javnog sektora koji nisu u obavezi da uspostave posebnu jedinicu za unutrašnju reviziju mogu istu da uspostave ili da obavljanje poslova unutrašnje revizije povjere jedinici za unutrašnju reviziju drugog subjekta, na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija. U skladu sa pomenutom odredbom dodatno je:

- 9 subjekata javnog sektora je uspostavilo posebnu jedinicu za unutrašnju reviziju i rasporedilo je 17 unutrašnjih revizora a
- 58 subjekata je potpisalo sporazum (55 na centralnom i 3 na lokalnom nivou) o povjeravanju poslova unutrašnje revizije jedinici za unutrašnju reviziju drugog subjekta.

Kod korisnika sredstava budžeta na centralnom i lokalnom nivou ukupno je raspoređeno 85 unutrašnjih revizora. Funkcijom unutrašnje revizije 2011. godine bilo je pokriveno 60% sredstava budžeta Crne Gore, dok je u 2018. godini taj procenat 97%.

U Izvještaju o reviziji konstatovano je da je navedena preporuka **realizovana**.

Z a k l j u č a k:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ usvojila Informaciju o realizaciji Akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju trećeg kvartala 2018. godine.